

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De dionysio ariopagita. ca.xciiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

que dicit Stas ergo paulus i medio arto
pagi ait Viri athenienses per omnia iudico
vos supstitiosos. Prateres enim vidi sumu
lacia vestra. Inter cetera aut inuent arā cu
tus supscriptio erat hec. ignoto deo, vl' igno
ti dei. Ac si dicat. Hec ara dedicata est igno
to deo. Singulis em aris supponebat titu
lus, indicans cui essent dedicate. Dunc inqt
deum ignotū cui hanc aram cōsecrauit ego
annūcio vobis Hic est deus qui fecit mun
dū et oia q̄ in eo sūt, in q̄ viuim⁹ mouemur z
sum⁹. Quō aut hec ara illi deo ignoto p̄secre
ta est, historia actuū aploz nō p̄sequit, ideo
nostrū est hoc supplere, scz dicere.

¶ Philosophi athenienses dixerūt
deum nature pati.

Caplm. XCIII.

De enim domi

o nice passiois philosophi qui
athenis erāt vidētes tenebras
factas sup vniuersaz supficie tre, nō potue
rūt causam eaz inuenire i naturalibz causis.
Tandē ad hoc induci sunt vt dicerent quia
deus nature patiebat. Et dixerūt atheniēses
Constituam⁹ aram illi deo, z dedicata ē ara
et supposit⁹ est titul⁹ Ignoro deo. Et cū vel
let offerre holocausta z victimas illi dō igno
to, dixerūt philosophi. Bonoz nostroz nō
eget, sed facietis genus ierones ante arā et
et supplicabitis ei, quia nō querit oblationē
pecoz, sed deuotionē animoz. Hunc deum
ignotū annūciavit eis paulus, asserens euz
mortuū fuisse, resurrexisse et ascēdisse in celū
in fine orbem iudicaturū. Et cū predicaret re
surrectionē mortuoz, quidā irridebant. Qui
dam autē nec respuebat nec recipiebāt dice
tes. Audiem⁹ te de hoc iterū. Et eruit pau
lus de medio eoz, et quidā adherētes ei cre
diderūt. Inter quos fuit dionys⁹ artopagis
ta, que postea ordinauit apls episcopus co
rinthioz. Cuius p̄uersionis modū quia p̄e
termittit historia actuū apostolorum nostrū
est supplere.

De Dionysio artopagita,

Caplm. XCIII.

De Dionysius

magister erat i artopago, z quāuis
ad exhortationē pauli d̄ facili credi
derit, tamen nō nisi post longā disceptatōez

pauli p̄fessus est se credere. Sz post multaz
disceptationē, dū adhuc cū paulo discepta
ret, forte transijt cecus per viam corā eis. Et
statim ait dionysius paulo St dixeris huic
ceco in noie dei tui vide, et viderit, ego stari
credā. Sed ne yraris verbis magicis, qz for
te nosti vba que habeāt hmoi efficaciaz ego
p̄scribā tibi formā vbi boz, hac inquit for
ma verboz dices et. In nomine iesu chrisi
nati de p̄gine crucifixi, mortui: qui resurre
xit et ascendit in celū vide. Et vt omis colle
ret suspicio p̄cepit paul⁹ dionysio vt ipe eaz
dem verba p̄ferret. Et in ea forma verboz
dixit dionys⁹ ceco vt videret, et statim vidit.
Et dionysius cōfessus est se credere. Et cū p̄di
casset paulus athenis et multos p̄uertisset ve
nit corinthū, et ibi inuenit quendā iudeū no
mine aquilā cū vxore eius priscilla, quos se
pe p̄memorat apls, vbi salutat amicos suos.
Isti nup venerunt de italia iudeis omnibz
ex edicto claudij impatoris de regno et⁹ ex
re compulsis, eo qz vxorē eius agrippinā p̄
nimia familiaritate quā habebat cū eis ado
traxerat ad ritus suos vt iam iudeizaret. Et
hospitatus est paulus apud aquilā z priscil
lam, eo qz eandē artem exercebant quaz i ipe
cōsueuerat exercere, de p̄prio labore manūz
sibi victū adquirens, scz artem scenofactoriaz.
Facebāt em tentoria siue papilliones q̄ ne
cessaria erant indigētis terre p̄pter immoder
tum calorem vel cōmeantibz. Et dicat⁹
scenofactoria a scenos quod interpretat⁹ sym
bra, vel fm alios a scer: os qd̄ interpretat⁹ fur
nis. Erant em funicularij, et cum venisset
filas z timotheus de macedonia vbi dimise
rat eos, predicabat paulus instanter verbū
euāgelij coadiuuantibz illis. Et v̄lspenden
tibus iudeis predicationē, iuxta qd̄ p̄cepit
rat dominus excussit puluere de pedibz in te
stimonij dicens illis. Mundus sum a san
guine vestro, qz quantū in me fuit volui vos
reuocare ab impietate vestra. Sed qz p̄p̄ti
naces estis transeo ad gētes. Et migrās ipe
de transijt ad domū cuiusdā gentilis nomi
nati, cui⁹ dom⁹ erat coniuncta synagoga. P̄e
est intelligendum h̄ de Tito, cui apostolus
eplaz scripsit qui eius fuit discipulus, quem
etiam cretensem ep̄m ordinauit. Et p̄uersionis
ē crispus archisynagogus cū vniuersa fami
lia sua, ille scz de quo apostolus ait scribens
ad corinthios, Gratias ago deo meo, qz ne

Actuum apostolorum

minē et vobis baptizati nisi crispum et galium
Et multi corinthiorum audientes conversionē
eius crediderunt et baptizati sunt. Et apparuit
dñs paulo p visionē dicens Noli timere
sed loquere et ne taceas, quia ego tecum sum,
et nemo apponet manū vtr noceat tibi, et fuit
ibi per annū et sex menses.

Quidē concitauerūt gallionē
in paulū.

Capitulum, XCIV.

Assurrexerunt

ergo unanimiter iudei in paulū
traxerūt eū ad presentiam gallio
nis qui erat procurator achate regionis, in qua
erat corinthus Et accusauerūt eum q̄ p̄tra
legem p̄dicaret, et locut⁹ ē gallio ad eos Si
argueretis hominē istū d̄ aliquo scelere ma
nifesto, sup eum iudicarem. Sed quia dīce
ratio est de lege vestra nō curo iudicare Et
vidētes gentiles q̄ nō faueret procurator par
ti iudeorū coram eo apprehenderūt softhenes
principem synagoge, et pertraxerūt eū, et nihil
horum erat cure procuratori. Paulus autē euz
adhuc sustinisset in dies multos, et esset in cē
cris, qui et portus corinthi ascensurus nauē
ut nauigio veniret in syriam, torondit comā
quā nutierat, quia fuerat nazareus et voto
Nazarei em̄ ad temp⁹ ex voto comā nutrie
bat, et p̄pleto tpe voti radebant, et in ignē sa
crificij ponebant Quidā codices habent to
ronduit. Vñ quidā hoc referūt ad aqlas et
priscilla. S3 augustin⁹ et hieronym⁹ ad pau
lum hoc referunt.

Paulus disputabat ephesi cons
tra iudeos.

Capitulum, XCVI.

Venit paulus

in syriam ducēs secū aquila et p
scillam. Et cū venisset ephesus
Ingressus synagogā disputauit cū iudeis Et
rogātis illis vt cū eis ampl⁹ remaneret nō
consensit Sed valefaciens fratrib⁹ pfectus
est ab epheso dimittēs sibi aquilā et priscillā
et ipse pambulauit galatiā et frigiā cōfirmā
do fratres. Et cū essent ephesi aquila et priscilla,
venit ephesum quidā iudeus nomine
apollo alexandrinus genere, vir facund⁹ et
peritus in scripturis. Ille baptizatus erat
baptismo iohannis, et iam credebat ch̄im

esse messiam in lege pmissum, et recte sentie
bat de patre et filio, s3 nihil adhuc audierat
de sp̄itū sancto. Et cū videret aquila et priscilla
la fiducialiter p̄dicantē, assumpserūt eū, et dī
ligentius exposuerūt ei vñū deū. Vtrū autē
baptizauerint eū baptismo ch̄isti nō legim⁹
Cū autē apollo vellet redire corinthū, aqla
et priscilla et ceteri fideles q̄ erāt ephesi scri
pserūt fidelibus qui erāt corinthi vt susciperēt
eū, nec abhorrerēt eū tanq̄ iudeū. Et cū ve
nisset corinthū, multū cōtulit fratrib⁹ q̄ erāt
corinthi. Vehementer em̄ iudeos quincebat
vñ multū cōfirmati sunt fratres

Quomodo baptizati sunt qui baptisma
Ioannis acceperant.

Capitulum, XCVII.

Actum est autē

f cū apollo esset corinthi, vt pau
l⁹ pagrat⁹ superioribus p̄tib⁹ venis
ret ephesus, et inueniret quosdā discipulos a
ioanne baptizatos, nondū tñ p̄firmatos, qz
p̄ baptismū nō acceperāt manū impositionē
et interrogauit eos, Acceperāt ne sp̄m̄ sanctū
credētes, i. manū impositionē q̄ dat sp̄m̄
sanctū. Ad quē illi, Sed nec de sp̄itū sancto mē
tionē audiuim⁹. Ad quē ille, Nō sufficit ba
ptismus iohannis. Et statim baptizati sunt i
noie dñi iesu ch̄i. Et cū imposuisset eis ma
n⁹ post baptismū acceperūt sp̄itū sanctū, et lo
q̄bant varijs linguis. Et quidā eorū p̄pheta
bāt p̄dicētes futura. Erant autē oēs fere, tñ,
forte, xj, xl, xij, erāt, et appositū fere ad tēpe
ramentū Et p̄dicauit ibi paul⁹ apl⁹ cū fidu
cia p̄ tres mēses, disputās et suadēs d̄ regno
dī. Et q̄ p̄t⁹ phibit⁹ fuerat a sp̄itū sancto p̄dica
re in asia minori, nūc eodē sp̄itū sancto inspirans
te p̄dicabat ephesi. Et q̄ p̄t⁹ q̄m̄ mirāda sūt
iudicia dei. Cū autē p̄dicaret ephesi q̄daz ob
stinati et incredulitate pertinaces maledicebāt
doctrinē eius corā multitudie Discedēs autē
ab eis segregauit secū discipulos, disputās i
schola cuiusdā tyrānti, in nobis, vl forte nomē
p̄tū est illi⁹ a quo p̄duxerat domū, in qua
docebat discipulos suos, tanq̄m regēs scholas,
et h̄ fecit p̄ biennū Et in eodē biennio scripsit
ep̄lam primā ad corinthios Et faciebat de⁹
magnas et multas virtutes p̄ man⁹ ei⁹, ita vt
sanarent languidi quibus supponebant semē
cincia. Dicunt autē semēcincia vestes tantū ab
vno latere p̄dentes, vl quedā zone, vl que

K 2